

Резюме на Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ за периода 2021-2027 г. (19 август 2021 г.)

Настоящото резюме е подготвено от екипа на НСОРБ, на базата на проекта на Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (ПКИП) за програмен период 2021-2027, публикуван за обществено обсъждане на <https://www.eufunds.bg/bg/opic/node/8128>

Програмна стратегия:

ПКИП е пряко насочена към постигането на интелигентен и устойчив растеж на българската икономика, както и осъществяването на индустриална и цифрова трансформация.

ПКИП допринася за постигането на две цели на политиката, определени на европейско ниво:

- **Цел на политиката 1 „По-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативна и интелигентна икономическа трансформация и регионална свързаност на ИКТ“, чрез следните специфични цели:**
 - развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии;
 - усвояване на ползите от цифровизацията за гражданите, дружествата, изследователските организации и публичните органи;
 - насърчаване на устойчивия растеж и конкурентоспособността на МСП и създаване на работни места, включително чрез производствени инвестиции.
- **Цел на политиката 2 „По-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване на последиците от изменението на климата и**

приспособяване към него, превенция и управление на риска и устойчива градска мобилност“, чрез следните цели:

- насърчаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите парникови газове;
- насърчаване на прехода към кръгова и ресурсоефективна икономика.

Програмата се финансира от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и включва дейности в обхвата на два основни приоритета за иновации и растеж и кръгова икономика, както и мерки за техническа помощ.

1.Приоритет 1 „Иновации и растеж“:

Действия за подкрепа в рамките на 3 специфични цели (СЦ), както следва:

СЦ 1. „Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“:

Индикативни групи дейности за подкрепа:

- Подкрепа за осъществяване на вътрешни за предприятията НИРД и иновации;
- Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията: въвеждане на продуктова иновация или иновация в бизнес процесите, вкл. маркетингова и организационна иновация;
- Подкрепа за развиване на иновационния капацитет в предприятията чрез привличане на чуждестранни изследователи в процеса по разработване на НИРД и иновации, с фокус върху предприятията в етап на растеж;
- Подкрепа за създаване на нови и развитие на иновативни стартиращи предприятия, приоритетно с основна дейност във високотехнологичните или средно-високо технологичните сектори на преработващата промишленост и интензивните на знание услуги, които не са свързани с трансфер на технологии;
- Подкрепа за заявяване и защита на индустриална собственост в предприятията в т.ч. подкрепа за защита на патенти, полезни модели, дизайн и др. под.

Целеви групи: МСП, малки дружества със средна пазарна капитализация, както и индустриални паркове. Големите предприятия са допустими за подкрепа единствено в сътрудничество с МСП.

Принос към териториалните подходи:

По тази специфична цел иновационният капацитет на предприятията е предвидено да се насърчава и в рамките на индустриалните паркове, които са важен елемент от регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии и подкрепата за предприятия в областите на интелигентната специализация. В тази връзка ще се

реализира целенасочена подкрепа чрез финансов инструмент за повишаване иновационния капацитет на предприятията в индустриалните паркове и извън тях. Предвидено е тази подкрепа да бъде осъществявана чрез подхода ИТИ.

Създаването на индустриалните паркове на регионален принцип ги прави подходящи за прилагане на подхода ИТИ – интегрирани концепции, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия.

Подкрепа за иновации в предприятията е планирано да бъде предоставяна и чрез подхода ВОМР. Проектите в изпълнение на подхода ВОМР ще се реализират въз основа на интегрирани стратегии за местно развитие, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия. Доколкото е налице значителна нужда от повишаване на иновационната активност на предприятията на местно ниво, чрез изпълнението на подобен вид проекти в рамките на подхода ВОМР ще се създадат условия за въвеждане на интелигентни и ориентирани към новите технологии предприятия.

Планирано използване на финансови инструменти:

Планирано е изпълнението на два инструмента – фонд „Иновации в предприятията“ и дългов инструмент за рисковото финансиране.

Планира се подкрепата за ИТИ по тази специфична цел да се изпълнява чрез дългови инструменти. Подкрепата ще е насочена към жизнеспособни инвестиции в предприятията, в индустриалните паркове или извън тях, в съответствие със Стратегията за териториално развитие на района.

СЦ 2. „Усвояване на ползите от цифровизация на гражданите, дружествата, изследователските организации и публичните органи“:

Индикативни групи дейности за подкрепа:

- Насърчаване въвеждането на технологии от Индустрия 4.0 в предприятията;
- Въвеждане на стандарти в областта на Индустрия 4.0;
- Подкрепа за инвестиции, насочени към разработване на цифрови технологии, софтуер, цифрови приложения в областта на Индустрия 4.0;
- Прилагане на подходящи процеси за киберсигурност и поверителност на данните в МСП;
- Повишаване на дигиталните умения на персонала във връзка с въведените технологии от Индустрия 4.0.

Посочените дейности, свързани с повишаване на дигиталните умения няма да се реализират самостоятелно, а във връзка с въведените технологии от Индустрия 4.0

Целеви групи: МСП. Дружества със средна пазарна капитализация и малки дружества със средна пазарна капитализация са също част от целевата група, но те са допустими за подкрепа само с финансови инструменти.

Планирано използване на финансови инструменти:

Планира се подкрепа по тази специфична цел да се предоставя чрез финансови инструменти, включително чрез комбинирано финансиране с безвъзмездна финансова помощ. Предвидени са финансови инструменти с различен фокус върху крайните получатели и вида на инвестициите, както следва:

1. Дялови инструменти, вкл. рисково дългово финансиране. Инструментите ще подкрепят предприятия в различни етапи на развитие за разработване и внедряване на технологии в областта на Индустрия 4.0.
2. Дългови инструменти (гаранция или инструмент за споделяне на риска) за изпълнение на проекти в областта на Индустрия 4.0. Инструментът е насочен към съществуващи предприятия от всички сектори.

СЦ 3. „Насърчаване на устойчивия растеж и конкурентоспособността на МСП и създаване на работни места, включително чрез производствени инвестиции“:

Индикативни групи дейности за подкрепа:

- Подкрепа за производствени инвестиции в предприятията съгласно регионалния потенциал за развитие: подкрепа за семейни предприятия, предприятия от творческите индустрии и занаятите;
- Насърчаване на предприемаческата активност – подкрепа за създаване на нови и развитие на стартиращи предприятия;
- Подкрепа за развитие на предприемаческата екосистема, насърчаване на интернационализацията и привличане на чуждестранни инвестиции: предоставяне на комплексни услуги в подкрепа на МСП:
 - консултации, обучения и информация за разработване на бизнес планове, определяне на стойност на продукти, достъп до пазари и финансиране, финансови инструменти и др. в полза на МСП на принципа „обслужване на едно гише“;
 - подкрепа за участието на български МСП в промоционални дейности в страната и в чужбина, вкл. свързване на български предприятия с чуждестранни партньори за подобряване на експортния им потенциал;
 - реализиране на дейности по осъществяване на проактивен инвестиционен маркетинг, осигуряване на механизми за предоставяне на услуги на потенциални инвеститори; организиране и провеждане на събития/прояви в чужбина с цел привличане на инвеститори;
 - подкрепа за участие на предприятията в различни европейски международни мрежи.
- Подкрепа за растеж и конкурентоспособност на МСП в рамките на нови/съществуващи индустриални паркове, вкл. изграждане на производствена инфраструктура.

Целеви групи: МСП, браншови/работодателски организации, институции, агенции и организации в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата, индустриални паркове.

Принос към териториалните подходи:

Прилагането на подхода ИТИ за подкрепа на предприятията в рамките на индустриалните паркове (заложено в Приоритет 1, СЦ 1) ще бъде допълнен и по линия на настоящата специфична цел от гледна точка подкрепа за развитие на индустриални паркове и развитие и растеж на предприятията в парковете и извън тях.

Създаването на индустриалните паркове на регионален принцип ги прави подходящи за прилагане на подхода ИТИ- интегрирани концепции, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия.

Планирано използване на финансови инструменти:

Планирано е изпълнението на дялови и квази-дялови инструменти - фондове за ранните етапи на развитие (ускоряване и стартъп) и фонд/ове за рисков капитал и растеж, с фокус включително върху бързоразвиващите се предприятия.

Предвидената подкрепа за растеж и конкурентоспособност на МСП в рамките на нови/съществуващи индустриални паркове ще се изпълнява чрез дългови инструменти. Подкрепата може да е насочена към инвестиции в инфраструктура за развитие на парковете, производствена инфраструктура и жизнеспособни инвестиции в предприятия, в парковете или извън тях в съответствие със Стратегията за териториално развитие на района.

В рамките на Приоритет 1 финансовите инструменти по СЦ3 може да бъдат комбинирани с финансовите инструменти по СЦ1.

Предвижда се също комбинирано финансиране между финансови инструменти и безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции.

Подкрепата с финансови инструменти, както и комбинацията с БФП ще се предоставя приоритетно за финансово жизнеспособни инвестиции.

2.Приоритет 2 „Кръгова икономика“:

Действия за подкрепа в рамките на 2 специфични цели (СЦ), както следва:

СЦ 1. „Насърчаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите парникови газове“:
--

Индикативни групи дейности за подкрепа:

- Дейности, насочени към изпълнение на мерки за енергийна ефективност в предприятията въз основа на препоръки от енергиен одит (обследване за енергийна ефективност);
- Въвеждане и сертифициране на системи за енергиен мениджмънт;
- Въвеждане на системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението;
- Подкрепа за осигуряване на интегриран подход за фокусирано и координирано прилагане на мерки за енергийна ефективност във всички икономически сектори.

Целеви групи: МСП и големи предприятия с потенциал за реализиране на мерки за енергийна ефективност, Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР).

Планирано използване на финансови инструменти:

Предвижда се предоставяне на комбинирано финансиране между дългови финансови инструменти (гаранционен и заемен) и безвъзмездна финансова помощ, комбинация с безвъзмездна помощ, както в рамките на една операция (напр. енергиен одит, системи за енергиен мениджмънт, системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението, други инвестиции), така и в рамките на две отделни операции.

СП 2. „Насърчаване на прехода към кръгова и ресурсоефективна икономика“:

Индикативни групи дейности за подкрепа:

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение индикативни групи дейности в областта на проектирането на продуктите, производствените процеси и управлението на отпадъци, както следва:

- По-ефективно използване в производството на природните ресурси, включително вода, в т.ч. намаляване на използването на първични суровини или увеличаване на използването на странични продукти и вторични суровини;
- Увеличаване на трайността, възможностите за поправка, модернизиране или повторна употреба на продуктите;
- Подобряване на възможностите за рециклиране на продуктите, включително рециклирането на отделните материали, съдържащи се в продуктите, наред с другото чрез заместване или намалена употреба на продукти и материали, които не подлежат на рециклиране;
- Намаляване на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите през целия им жизнен цикъл, включително чрез заместване на тези вещества с по-безопасни алтернативи;
- Удължаване използването на продуктите, включително чрез повторно използване, проектиране за дълготрайност, промяна на предназначението,

разглобяване, преработване, модернизиране и ремонт, и споделянето на продукти;

- Подкрепа за подобряване управлението на отпадъците в предприятията, в т.ч. предотвратяване и намаляване на генерирането на отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране. Ще се предоставя подкрепа за модернизиране на технологиите по пречистване и намаляване на замърсяването от производствени отпадъчни води;
- Подкрепа за създаване на партньорства между предприятия за постигане на промишлена симбиоза – споделяне на ресурси, услуги, вторични продукти, създаване на връзка между производства, при която отпадъците от едното представляват суровина за другото. Ще се насърчава промишлената симбиоза между предприятия по веригите на стойността;
- Създаване на браншови платформи (например по материални потоци: пластмаси, дърво, стъкло и т.н.) за обмяна на добри практики.

Целеви групи: предприятия от всички сектори на икономиката МСП, дружества със средна пазарна капитализация и малки дружества със средна пазарна капитализация, както и предприятия, които извършват дейности с отпадъци (предварително третиране). Дружества със средна пазарна капитализация и малки дружества със средна пазарна капитализация ще могат да бъдат подкрепяни единствено с финансов инструмент.

Принос към териториалните подходи:

По настоящата специфична цел е предвидена подкрепа за предприятията в рамките на индустриални паркове, чрез подхода ИТИ в посока насърчаване развитието на производства в областта на чистите технологии, кръговата и нисковъглеродната икономика.

Подкрепа за инвестиции в предприятията с цел подобряване на ресурсната ефективност е планирано да бъдат изпълнявани и чрез подхода ВОМР. Проектите в изпълнение на подхода ВОМР ще се реализират въз основа на интегрирани стратегии за местно развитие, които ще бъдат изготвени и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия. Доколкото в областта на ресурсната ефективност е налице значителен потенциал за подобряване дейността на предприятията, чрез изпълнението на подобен вид проекти в рамките на подхода ВОМР ще се създадат условия за въвеждане на местно ниво на устойчиви и адаптирани към новите тенденции на развитие на икономиката производства.

Планирано използване на финансови инструменти:

Планирано е използването на дългови финансови инструменти за ресурсна ефективност в предприятията в комбинация с безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции. Безвъзмездна финансова помощ ще се предоставя за подготовка инвестиционния проект, както и за самата инвестиция.

3.Приоритет за техническа помощ:

Действия в следните основни направления:

1. Повишаване ефективността на Управляващия орган (УО) на ПК ИП 2021-2027 г.;
2. Подобряване на капацитета на бенефициентите на ПК ИП 2021-2027 г.;
3. Осигуряване на информираност относно ПК ИП 2021-2027 г.

Целеви групи: служители на УО, пряко участващи и подпомагащи планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ПК ИП 2021-2027 г.; потенциални бенефициенти и бенефициенти, крайни получатели по ПК ИП 2021-2027 г.; потенциални финансови посредници и финансови посредници; членовете на Комитета за наблюдение; структури на МИ, имащи отношение към разработването и прилагането на политики за развитието на българските предприятия.

Бюджет на Програмата:

<i>Приоритет</i>	<i>Принос на ЕС (евро)</i>	<i>Национален принос (евро)</i>	<i>Общо (евро)</i>
П1	730 770 000	177 234 832	908 004 832
П2	459 890 000	102 038 622	561 928 622
ТП	31 890 000	6 967 563	38 857 563
Общо	1 222 550 000	286 241 017	1 508 791 017